

SXEDIO.A57

2.9.1878: ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΑΠΕΣΤΑΛΜΕΝΟΥ ΤΟΥ ILLUSTRATED LONDON NEWS ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟ.

Στις 2 Σεπτεμβρίου 1878 ο απεσταλμένος του **Illustrated London News** πήγε με βάρκα στην Αμμόχωστο και μετέδιδε τις εντυπώσεις του από την πόλη, την οποία χαρακτήριζε ως έρημη και νεκρή.

Περιέγραφε ακόμη τις καταστροφές που είχαν γίνει στους ναούς και την αβεβαιότητα που επικρατούσε στην πόλη από την ημιστρατιωτική, ημιπολιτική διοίκηση που είχε εγκταδιθρυθεί στην πόλη.

Τέλος περιέγραφε τις μεγάλες καταστροφές που γίνονταν στα δάση από τους κερδοσκόπους που προσπαθούσαν να κερδίσουν όσα περισσότερα μπορούσαν κόβοντας τα δέντρα.

Ανέφερε ο ανταποκριτής στην ανταπόκριση του που δημοσιεύθηκε στις 5 Οκτωβρίου 1878:

"Μόλις έκλεισα το φάκελο μου για το Λονδίνο την Πέμπτη 29 τρέχοντος, δεν έχασα καιρό για να φύγω από τη Λάρνακα και τις σκόνες της.

Έχοντας ενοικιάσει ένα πλοiάριο με πλήρωμα τρεις Έλληνες αναχώρησα για ένα ταξίδι στις ανατολικές ακτές της νήσου.

Πλεύσαμε ευχάριστα πριν από το νοτιοδυτικό αεράκι, το οποίο φυσά τακτικά εδώ αυτή τη περίοδο του χρόνου.

Σε δυο ώρες περίπου βρισκόμαστε έξω από το Ακρωτήριο της Πύλας σε απόσταση 13 μιλίων από τη Λάρνακα σε ευθεία γραμμή.

Μετά περάσαμε από την περιοχή όπου οι Τούρκοι, όπως λέγεται αποβιβάστηκαν πριν τρεις αιώνες (1570) πριν από την κατάληψη της Αμμοχώστου.

Στις τέσσερις το απόγευμα βρισκόμαστε στο ακρωτήριο Γκρέκο, 26 μίλια από τη Λάρνακα, που μοιάζει με μινιατούρα του Γιβραλτάρ ή μάλλον το όρος Τέμπολ, και που μοιάζει σαν μια Κυκλόπεια

Ακρόπολη κομμένη σε μια περιοχή με ασβεστόλιθους.

Με το αεράκι να φυσά κοντά σε μια βραχώδη ακτή με κοραλλιογενή σχηματισμό, περάσαμε ένα στόλο από βάρκες που ασχολούνταν με την ανεύρεση σφογγαριών.

Μέχρι το βράδυ αγκυροβολήσαμε ή μάλλον σταματήσαμε στην αμμώδη ακτή των Βαρωσίων, ένα μικρό χωριό από Έλληνες που απέχει ένα μίλι από την Αμμόχωστο, μετά από έναν ταξίδι **40** μιλίων.

Η Αμμόχωστος διαθέτει τείχη και κατοικείται μόνο από διακόσιους Τούρκους, γιατί δεν επιτρέπεται σε Έλληνες να μένουν εκεί. Εξασφαλίστηκε αμέσως χώρος για να μείνουμε από το δραγομάνο σε ένα περιβόλι με συκιές και ροδιές που ποτίζονται από δυο τροχούς τους οποίους γυρίζουν οι μούλες και βγάζουν το νερό από τα πηγάδια από ένα βάθος τριάντα ποδών, μέσα από το βράχο (είναι φανερό ότι ανταποκριτής αναφέρεται σε αλακάτι).

Το πρωί συνόδευσα το Λοχαγό Σβαίην της Ταξιαρχίας των Τυφεκιοφόρων στο Κονάκι ή την επίσημη κατοικία στη Αμμόχωστο.

Αυτός ο τόπος που πιθανόν να προορίζεται για λιμάνι της Κύπρου, είναι προς το παρόν μια ήσυχη νεκρή πόλη.

Η Πομπηία είναι περισσότερο έτσι. Περικυκλωμένη από ψηλές και μαζικές επάλξεις κτισμένες παο πέτρες, το μεγάλο φρούριο-πόλη μοιάζει σαν να κτίστηκε χθες.

Τα ευρεία αυλάκια και οι τάφροι από πέτρα θα πρέπει να χρειάστηκαν πολλή δουλειά και είναι χωρίς αμφιβολία το αποτέλεσμα εργασίας σκλάβων.

Κτίστηκαν το **12ο** αιώνα για τους μεσαιωνικούς πολέμους. Οι Βενετοί και μετά από αυτούς οι Τούρκοι προσάρμοσαν τις ισχυρές γραμμές του πυροβολικού.

Μέσα σ' αυτά και αφού διασχίσεις τη γέφυρα διά της τάφρου, φθάνεις σε εγκαταλελειμμένα ερείπια.

Λίγοι Ζαπτιέδες και μια φρουρά από τούρκους στρατιώτες στην Πύλη σηκώνονται με την προσέγγιση μας για να χαιρετίσουν το Διοικητή.

Μόλις περάσαμε τη φρουρά βρεθήκαμε μόνοι.

Διαπίστωσα την ανωμαλία ότι σε μια πόλη σαν κι αυτή, με ισχυρές οχυρώσεις με την αγγλική σημαία να κυματίζει, δεν υπάρχει ούτε ένας Άγγλος στρατιώτης, ενώ στην Πάφο και τις άλλες περιοχές, στο δρόμο, στην ανοικτή ύπαιθρο, υπάρχουν ομάδες πεζοναυτών χωρίς να φρουρούν τίποτε, εκτός από την πολύτιμη υγεία τους.

Στην Αμμόχωστο η ενωμένη δύναμη των Τούρκων στρατιωτών που εγκαταλείπουν τις μονάδες τους καθημερινά και οι ζαπτιέδες είναι αρκετή για να βγάξει τις σκοπιές στις Πύλες της πόλης. Η αλήθεια, υποθέτω, είναι ότι η Αμμόχωστος αναφέρεται σαν μη υγιεινή και έχοντας αυτό το κακό όνομα την αποφεύγουν.

Εγώ δεν πιστεύω ότι η Αμμόχωστος είναι περισσότερο μη ανθυγιεινή από τη Λάρνακα.

Αφήνοντας το διοικητή στο γραφείο του πέρασα από τα τείχη και τα ερείπια αυτής της νεκρής πόλης και έφθασα στον Καθεδρικό που τώρα χρησιμοποιείται ως τζαμί. Εν τούτοις η δυτική πλευρά, ετοιμόρροπη, παρουσιάζει απομεινάρια μεγάλης αρχιτεκτονικής ομορφιάς και είναι θλιβερό να βλέπεις τη μουσουλμανική παραμόρφωση και βεβήλωση. Σίγουρα όπου οι μωαμεθανοί βρίσκονται σε τέτοια θλιβερή μειονότητα θα πρέπει να αποκατασταθεί η παλαιά ιερότητα αυτών των αρχαίων εκκλησιών και τα άσημα σημάδια του Ισλάμ, πρέπει να μετακινηθούν. Ας αφήσουμε τα ερείπια να είναι χριστιανικά ερείπια τουλάχιστον.

Παρ' όλον ότι δεν είναι τόσο μεγάλος όσον η Αγία Σοφία της Λευκωσίας ο σχεδιασμός του καθεδρικού της Αμμοχώστου είναι ελαφρότερος και πλέον λεπτός, ιδιαίτερα η αψίδα στην ανατολική άκρη.

Οι φωτογραφίες από τον Μ. Ντούμας που λήφθηκαν τελευταία, θα δείξουν πιο καλά παρά οι σελίδες, την περιγραφή των ομορφιών του οικοδομήματος.

Διάφορα άλλα μοναστικά και τυπικά κτίρια, όλα σε κατάσταση διάλυσης, είναι διασκορπισμένα μεταξύ

των ερειπίων στους δρόμους. Παλιά μπρούντζινα κανόνια σε σημαντικό αριθμό, βρίσκονται εδώ. Και υπάρχουν ορισμένα πάνω στα τείχη. Αλλά είναι κάτω στις Πύλες, ιδιαίτερα την πύλη του νερού, σαν να είναι έτοιμα για να μετακινηθούν. Τα περισσότερα από αυτά τα κανόνια φέρουν το φτερωτό λιοντάρι ή το φτερωτό άλογο ανάγλυφο.

Ο Λοχαγός Σβαίην μαζί με το βοηθό διοικητή, Λοχαγό Ιγκλινς, του 71ου Συντάγματος των Χάϊλαντερς είναι οι μόνοι δυο ευρωπαϊοί μάτοικοι της Αμμοχώστου.

Μέχρι σήμερα ο υπολοχαγός Ηστμαν του Πυροβολικού του ναυτικού, που ανήκε στο Μινόταυρο, ενεργούσε εδώ ως υπεύθυνος της τοπικής Αστυνομίας (ζαπτιέδες) αλλά ενώ φεύγει το πλοίο του, θα φύγει κι' αυτός.

Αυτό είναι ακόμα ένα άλλο λάθος στην ημιστρατιωτική ημιπολιτική διοίκηση αυτής της άτυχης νήσου.

Κανένας από τους διορισμούς στην Κύπρο δεν είναι μόνιμος. Κανένας από τους αξιωματούχους που διορίστηκαν σε πολιτικές θέσεις δεν αισθάνεται ασφαλής.

Όλοι γνωρίζουν ότι όχι μόνο δυνατό να μετακινηθούν οποιαδήποτε στιγμή, αλλά είναι σχεδόν σίγουρο ότι τελικά θα μετακινηθούν και όχι σε πολύ μικρό χρονικό διάστημα.

Στην πραγματικότητα το γενικό αίσθημα έλλειψης εμπιστοσύνης επικρατεί στην κοινότητα. Η πολιτική της Κυβέρνησης για μυστικότητα κρατεί τον καθένα από του να εγκατασταθεί με ασφάλεια.

Το εμπόριο, δηλαδή το νόμιμο εμπόριο, έχει παραλύσει γιατί το καθεστώς της αβεβαιότητας, δεν κάνει ένα έμπορο να δικινδυνεύσει το κεφάλαιο του.

Οι άνευ προηγουμένου τεράστιες αξιώσεις των πολιτών της Λάρνακας και της Λευκωσίας εμπόδισαν αυτές τις πόλεις να δρέψουν πλήρη ωφελήματα, τα οποία δυνατό να ανέμεναν από τη βρετανική κατοχή.

Η Λάρνακα δεν θα είναι το λιμάνι του

μέλλοντος από την επίσημη άποψη τουλάχιστον. Όλο το διαθέσιμο έδαφος εκεί και τα κτίρια έχουν κτισθεί από κερδοσκόπους, ενώ στην Αμμόχωστο όλη η πρόσωση προς τη θάλασσα παραμένει στα χέρια της Κυβέρνησης.

Το μόνο που έχουν να κάμουν είναι να ρίψουν κάτω τα τείχη που βλέπουν προς την παραλία και με τα υλικά μπορούν να κτισθούν οποιοσδήποτε αριθμός αποβαθρών.

Το λιμάνι της Αμμοχώστου, παρ' όλον ότι είναι γεμάτο απο άμμο και που μπορεί εύκολα να εκβαθυνθεί και να κτισθεί αποβάθρα χωρίς πολλά έξοδα.